

El Bullidor - Torre Espigolera

Sant Just Desvern

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: C/ de l'Espigolera, 9.
Emplaçament Entre el carrer Ponce de León i l'avinguda de la Riera.

Coordenades:

Latitud: 41.38407
Longitud: 2.06043
UTM Est (X): 421441
UTM Nord (Y): 4581820

Classificació

Número de fitxa 08221 - 87
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XIV-XV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Jaciment arqueològic desaparegut, ja que tota l'àrea que ocupava està actualment urbanitzada pel Polígon Industrial Sud-oest de Sant Just Desvern.

Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari CCAA 12987

Generalitat i altres inventaris

Accés Difícil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Diversos propietaris
Autoria de la fitxa David Torres Rodríguez - Kuanum
Data de registre de la fitxa: dv., 18/10/2024 - 08:18

Descripció

Espai residencial i de producció ceràmica d'època baix medieval, descobert l'any 1985 als terrenys que actualment ocupen diverses naus industrials entre el carrer de l'Espigolera i l'avinguda de la Riera, situat al Polígon Industrial Sud-oest de Sant Just Desvern.

Les intervencions arqueològiques realitzades van documentar les restes de dos murs perpendiculars construïts amb pedra sense escairar i lligada amb morter de calç, un d'ells amb la tècnica d'*opus spicatum*. L'orientació de les dues estructures, perpendiculars entre elles, suggerí un possible espai de treball format per un mur de 2,5 m de llargada i un altre d'1,5 m.

A més de les estructures muraries, la primera intervenció arqueològica de l'any 1985, va localitzar un retall natural a tocar d'un dels murs, que va ser interpretat com el llit d'un curs d'aigua vinculat a aquestes estructures. La presència d'una important quantitat de catúfols ceràmics dins d'aquest retall, fa pensar en la possibilitat que es tractés d'un espai de treball necessitat d'aigua.

Els treballs fets recuperaren una gran quantitat de material arqueològic, abocat a l'interior del retall quan aquest ja no estava en ús, amb datacions situades entre els segles XIV i XV: fragments ceràmics, material constructiu, eines de ferro, ornaments, monedes de Jaume I, Jaume II i Pere III, a més de restes òssies de fauna. Dins de tot aquest material, cal fer menció especial dels conjunts de vaixel·la de taula d'època baix medieval, amb la presència d'una gran diversitat de formes i decoracions, en verd i manganès, en blau, i en blau i daurat. Vaixel·la de taula que es complementa amb atuells de cuina i emmagatzematge, així com alguns objectes de vidre. El ric conjunt de materials apunta al fet que el jaciment correspondria a una explotació agrícola baix medieval amb un espai residencial benestant.

Un any més tard, el 1986, una nova intervenció arqueològica va documentar a 100 m de les restes descobertes l'any 1985, l'estructura d'un forn amb la seva graella i restes de cendra i carbons. Relacionat amb una activitat de producció de vaixel·la ceràmica i material de construcció, el forn tindria un ús final al segle XV destinat a l'elaboració de calç.

Observacions:

El nom de Bullidor se li donà perquè l'indret era conegut com la bòbila del Bullidor, un petit desguàs de la mina de les Monges franceses que permetia omplir aigua potable com si fos una font, freqüentat per treballadors de fàbriques, uns 200 m riera avall.

Història

Les primeres notícies de l'àrea on es va localitzar el jaciment arqueològic l'any 1985, corresponen a l'anomenada torre de Mura, que documentalment apareixen ja l'any 1113. En anys posteriors, la torre es continua mencionant a testaments, donacions i vendes, al llarg del segle XII i XIII. Ja al segle XVI, un document de venda es refereix als terrenys com Torre Espigolera.

El jaciment del Bullidor va estar ocupat entre finals de la dècada de 1950 i l'any 1984 per una bòbila gestionada per l'empresa Cerámicas La Espigolera. L'any 1985 el senyor Lluís Hernández Santos, treballador d'ACERASA i soci de l'ARES, donava l'alerta de la troballa de fragments de ceràmica medieval arran dels rebaixos de terres. Motivats per aquesta troballa, es realitzà la primera intervenció arqueològica a la zona, que donà com a resultat la documentació de les primeres estructures i un gran conjunt de material

arqueològic datat entre els segles XIV i XV.

L'any 1986 una nova intervenció posava al descobert un forn de calç, relacionat amb les estructures documentades l'any 1985, troballa que confirmà la hipòtesi d'un assentament baix medieval dedicat a la producció d'atuell ceràmics i material constructiu, vinculat a un espai residencial benestant, propietat dels amos de la Torreblanca.

Bibliografia

AMIGÓ, Jordi; BARBERÀ, Josep; CORTADELLA, Jordi; CORTÉS, Maria del Agua; GUASCH, David; SOLIAS, Josep Maria (1986). "El Bullidor, jaciment medieval". *Quaderns d'Estudis Santjustencs III*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

BARBERÀ FARRÀS, Josep; CORTADELLA MORRAL, Jordi (1985). *Memòria de la intervenció arqueològica d'urgència a "El Bullidor" (Sant Just Desvern, Barcelonès)*. Arxiu Àrea de Coneixement i Recerca DGPC, memòria núm. 912.

CORTADELLA, Jordi; GUASCH, David (1985). *Mostra de les troballes arqueològiques medievals del Bullidor*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

CORTÉS ELÍA, María del Agua (1986) "Estudi de la fauna". A *El Bullidor, jaciment medieval. Quaderns d'Estudis Santjustencs III*. Ajuntament de Sant Just Desvern.

LLOVERAS, Lluís; NADAL, Jordi; GARCIA, Albert; ALBIZURI, Silvia; i MOLINA, Josep-Anton (2007). "El gat a la Catalunya medieval i postmedieval. Registre i usos culturals". *Interaccions entre felins i humans: III Jornades d'Arqueozoologia del Museu de Prehistòria de València: homenatge a Innocenci Sarrión Montañana*. p. 269-287.

OCHOA GONZÁLEZ, Juli (1982). "La torre Espigolera". *La Vall de Verç*, núm. 35, p. 13.

VALLÈS CUEVAS, Jordi (1986). *Memòria arqueològica del Bullidor - Torre Espigonera*. Arxiu Àrea de Coneixement i Recerca DGPC, memòria núm. 3320.

VILA FÀBREGAS, Goretti (2002). *Actualització fitxes arqueològiques: Catàleg i Pla Especial de Protecció i Rehabilitació del Patrimoni Arquitectònic*. Sant Just Desvern.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya.](#)

